

pojmy:

absolutistická monarchie (absolutismus) – panovník vládne neomezeně

konstituční monarchie – panovník je omezen ústavou, která rozděluje moc mezi panovníka a parlament

republika – v čele stojí prezident a zákony schvaluje parlament

vývoj:

Průmyslová revoluce

manufaktury – velké rukodílny, na výrobě jednoho výrobku se podílelo více lidí

továrny – použití strojů – nejprve textilní průmysl

1785 – **James Watt** – vynález parního stroje

Francie – absolutistická monarchie – Ludvík XIV. – král Slunce

Rusko – absolutistická monarchie – Petr Veliký – dosáhl přístupu k Baltskému moři

Kateřina Veliká – dosáhla přístupu k Černému moři

Německo – rozdrobené – na severu vzniká Prusko

Prusko – 1701 – královstvím

Fridrich II. uloupil Marii Terezii větší část Slezska

baroko – umělecký styl, vznikl v Itálii v 17. st., snažil se zapůsobit na city člověka, velkolepost, mohutnost a nádhera

osvětenství – šířilo víru v moc lidského rozumu

Habsburská říše v 18. st. – Marie Terezie – reformy, osvícenský absolutismus, povinná školní docházka – 1774

Josef II. – zrušení nevolnictví, toleranční patent – 1781

Trojí dělení Polska (1773, 1793, 1795) – mezi Rakousko, Prusko a Rusko

vznik USA – vzbouření anglických kolonií, 1776 – prohlášení nezávislosti – prezident George Washington

Francouzská revoluce (1789 – 1815)

zahájena pádem **Bastily** – **Ludvík XVI.** a Marie Antoinetta popraveni

jakobíni – Robespierre – masové popravy

Napoleon Bonaparte – vítězné války – bitva u **Slavkova** 1805 – bitva tří císařů – porazil rakouského císaře a ruského cara

1814 – poražen u Lipska

1815 – poražen u Waterloo

Vídeňský kongres – určil územní uspořádání Evropy po napoleonských válkách (1815)

19. st.:

1848 – revoluce ve Francii, Itálii, Německu, Rakousku, Uhrách a v Čechách – postupně potlačeny

Francie - obnovena monarchie 1815, 1848 – 1870 Ludvík Bonaparte = císař Napoleon III. – bonapartismus, pak republika, koloniální velmoc

Anglie – konstituční monarchie, královna Viktorie (1837-1901), koloniální a námořní velmoc

Německé císařství – sjednocení – **1871** – Otto von Bismarck, velký hospodářský rozvoj

Italské království – sjednocení – **1861** – 1870 – Giuseppe Garibaldi

Rusko – zaostalé, samoděržaví (absolutismus), carský rod Romanovců (1613-1917)

1905 – revoluce – vytvoření parlamentu = дума

1917 – únorová revoluce – odstoupení cara

říjnová revoluce – vláda bolševiků v čele s V. I. Leninem

Turecko – zaostalé, rozpadá se, ovládáno mocnostmi

USA – republika, Válka Severu proti Jihu 1861-1865 – prezident Lincoln zrušení otroctví

Latinská Amerika – vznik nových států – Brazílie, Mexiko, Argentina, ... - diktatury

Habsburská monarchie – od roku 1804 **Rakouské císařství**

císař **František I.** (1792-1830) a **Ferdinand I.** (1830-1848) Metternichovský absolutismus (kancelář), **František Josef I.** (1848-1914) bachovský absolutismus, pak konstituční monarchie

1867 dualismus – rozdělení habsb. říše na dvě části **Rakousko-Uhersko**

Čechy – **Národní obrození** – oživení jazyka, historie a politiky – Josef Dobrovský, František Palacký, Karel Havlíček Borovský atd.

politika – Česká národní strana (staročeši a mladočeši) – austroslavismus – politický názor hlásající přetvoření rakouské říše ve federativní a národnostně spravedlivé soustátí

pasivní politika – neúčast českých politiků na říšské radě

aktivní politika – účast Čechů na vládě

nové politické strany – sociální demokraté, agráři, křesťansko-sociální a národně sociální

průmyslová revoluce – dovršena – tržní hospodářství – neomezené podnikání jednotlivců, cenu na trhu

určuje nabídka a poptávka bez státních zásahů

vědecko-technická revoluce – používání elektřiny a benzínu jako pohonných sil, monopolní kapitalismus – vznikaly obrovské podniky, které ovládaly trh s určitým zbožím

dělníci – špatné životní podmínky, ale postupně zlepšování

vznik sociálně demokratických stran (cílem rovné volební právo, zákaz dětské a omezení ženské práce, zkrácení pracovní doby)

klasicismus a empír – umělecké styly přelomu 18. a 19. st. – napodobování antiky

romantismus – styl první poloviny 19. st., odmítá pravidla, obdivuje hrdinství, lásku, přírodu, cizí země...

historismus – styl druhé poloviny 19. st., v architektuře napodoboval historické slohy (gotiku, renezanční baroko), ale používal nové materiály (železobeton a sklo)

kritický realismus – styl druhé poloviny 19. st., v literatuře a malířství kritizoval hluboké sociální rozdíly

1. světová válka 1914-1918

Trojspolek – Německo, Rakousko-Uhersko, Itálie

Dohoda – Francie, Velká Británie, Rusko

záminka – atentát na Františka Ferdinanda de Este v Sarajevu

jižní fronta – Rakousko-Uhersko proti Srbsku a pak proti Itálii

východní fronta – Rakousko-Uhersko a Německo proti Rusku, březen 1918 Brestlitevský mír

západní fronta – Německo proti Francii, Velké Británii a od roku 1917 proti USA

11.11.1918 – kapitulace Německa

vítězové: Velká Británie, Francie, USA a Itálie

poražení: Německo, Rakousko – Uhersko a Turecko

nástupnické státy: ČSR, Jugoslávie, Polsko, Maďarsko, Rakousko, Lotyšsko, Estonsko, Litva a Finsko